

УДК 7.012:011.891

Т.І. НИКОЛАЄВА, А.І. БАРАНОВА, Т.В. НИКОЛАЄВА

Київський національний університет технологій та дизайну

АНАЛІЗ ТЕКТОНІЧНОЇ СТРУКТУРИ ІСТОРИЧНОГО КОСТЮМА, ЯК СКЛАДОВА САМОСТІЙНОЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

В статті представлені матеріали досліджень з питань вдосконалення методики викладання дисципліни «Основи теорії формоутворення», для студентів другого курсу спеціальності «Дизайн», за темою курсової роботи «Аналіз тектонічної структури історичного костюма», як частини самостійної дослідницької роботи студентів.

Ключові слова: методика викладання, аналіз, тектонічна структура, дослідницька робота.

Теорія формоутворення базується на еволюційному підході, до процесу пізнання сутності дизайнерської діяльності, який представляє костюм як систему, що розвивається в часі та просторі. Основи теорії формоутворення та визначення тектонічних закономірностей побудови форми костюма розкривають генетичну природу костюмотворення, формують закони періодичних змін його пластичних характеристик та механізмів взаємозв'язку всіх компонентів геометричної структури форми: пластики, фактури та орнаменталізації матеріалів, формоутворюючих властивостей кольору, пропорційності, масштабності, ритміки, ступеня динамічності, закономірностей співузгодження та співвідлягання елементів композиції.

Вивчення і знання основ теорії формоутворення дозволяє досягти в процесі проектування всебічного матеріального та інформаційно-естетичного взаємозв'язку внутрішнього змісту і зовнішньої форми об'єктів дизайну, забезпечити оптимальне художнє втілення призначення, функціональної суті, об'ємно-просторової структури в зовнішньому вигляді проєктованих виробів.

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження є сутність системного підходу до визначення тектонічної структури і конструктивної побудови історичного костюма, виявлення ознак форми, їх функціональної ролі, що має велике значення в процесі створення модних форм сучасного костюма. Художнє проектування одягу неможливе без наукового обґрунтування розвитку форм, асортименту та тектонічних характеристик костюма. Архітектоніка визначає розвиток і зміну різних тектонічних структур і конструктивно-декоративного вирішення костюма, взаємозв'язок основних композиційних характеристик і зовнішньої форми, що необхідно втілювати в проектуванні перспективних колекцій одягу.

Постановка завдання

В статті розглянуто особливості методології побудови дослідницького завдання з виконання курсової роботи за темою: «Аналіз тектонічної структури історичного костюма» (різноманітних періодів розвитку його форм), для кращого засвоєння вивченого матеріалу з дисципліни «Основи теорії формоутворення», та використання на практиці отриманих знань, з метою проектування нових сучасних та актуальних форм костюма в художньому проектуванні одягу, а також підвищення ролі науково-дослідницької складової в навчальному процесі підготовки фахівців в галузі дизайну.

Результати та їх обговорення

Теоретична частина в своєму змісті закладає в основу дослідницької роботи нові теоретичні розробки з теорії системного проектування костюма, закономірностей його формоутворення та розвитку

комплексної системи «костюм». Дисципліна «Основи теорії формоутворення» базується на знанні суміжних спеціальних дисциплін: «Основи композиції», «Кольорознавство», «Історія мистецтва», «Історія костюма і матеріальної культури» і є базовою, фундаментальною для подальшого вивчення таких спеціальних дисциплін як «Художнє проектування костюма», «Основи теорії системного проектування костюма», «Моделювання форми костюма».

Курс «Основи теорії формоутворення» дає знання закономірностей розвитку форм костюма на рівні його морфологічної структури, сприяє розвитку творчого мислення, сприйняттю навичок створення принципово нових, естетичних об'ємно-просторових структур.

Головною метою виконання дослідницької частини курсової роботи «Аналіз тектонічної структури історичного костюма (періоду за обраною темою)» є закріплення теоретичного матеріалу і використання його на практиці при вивченні історичного костюма, дослідженні питань його реконструкції та створенні нових сучасних колекцій на основі відповідних творчих витоків.

При виконанні курсової роботи, студенти вдосконалюють наступні навички науково-дослідницької роботи:

- встановлення загальних закономірностей, пов'язаних із логікою побудови окремих форм та їх комплексів, що організують костюм як багаторівневу систему;
- розвиток навичок сприйняття, уявлення та творчого мислення в пошуках побудови об'ємно-просторових структур;
- надбання знань про закономірності розвитку структури форм костюма, циклічності в розвитку форм і періодичності їх зміни;
- розвиток навичок створення об'ємних форм із плоских матеріалів, із використанням закономірностей композиції і тектоніки побудови біоформ, форм архітектурних споруд та історичних форм костюма.

Після вивчення теоретичних засад та збору необхідного матеріалу, визначене завдання виконується у такій послідовності за структурною схемою:

Теоретична частина курсової роботи.

1. Вступна пошукова частина.

Студенти вивчають та дають коротку характеристику обраного історичного періоду, економічних, соціальних, політичних, культурологічних та інших важливих факторів, що мали вплив на формування костюма та стилю цього періоду.

2. Основна дослідницька частина курсової роботи.

В якій мають бути викладені провідні художньо-естетичні особливості обраного часового періоду, а саме:

- опис стилю, або художнього напрямку;
- ідеал краси обраного періоду;
- провідні силуетні форми, типи матеріалів, колорит та орнаментация костюма;
- опис побудови чоловічого та жіночого костюма;
- аксесуари та доповнення, що формують стильові ознаки костюма.

Практична проектна частина курсової роботи.

3. Аналіз тектонічної структури історичного костюма (обраного періоду). Для проведення аналізу форми костюма з точки зору принципів її утворення, студенти роблять копії костюмів, аксесуарів та доповнень обраного історичного періоду.

За лінійною структурою одного з костюмів, що найбільш яскраво виявляє провідні тектонічні характеристики виконується аналіз його тектонічної побудови, який проводиться в декілька етапів:

- виявлення знаку-символу форми костюма,
- структурування костюма на складові елементи його форми,
- пошук опорної поверхні форми костюма,
- виявлення головних ліній членування форми костюма,
- пропорційне співвідношення частин форми костюма,
- виявлення метро-ритмічної організації елементів форми костюма,
- визначення місць зосередження декору в костюмі,
- виявлення композиційно-психологічного центру костюма (рис. 1.).

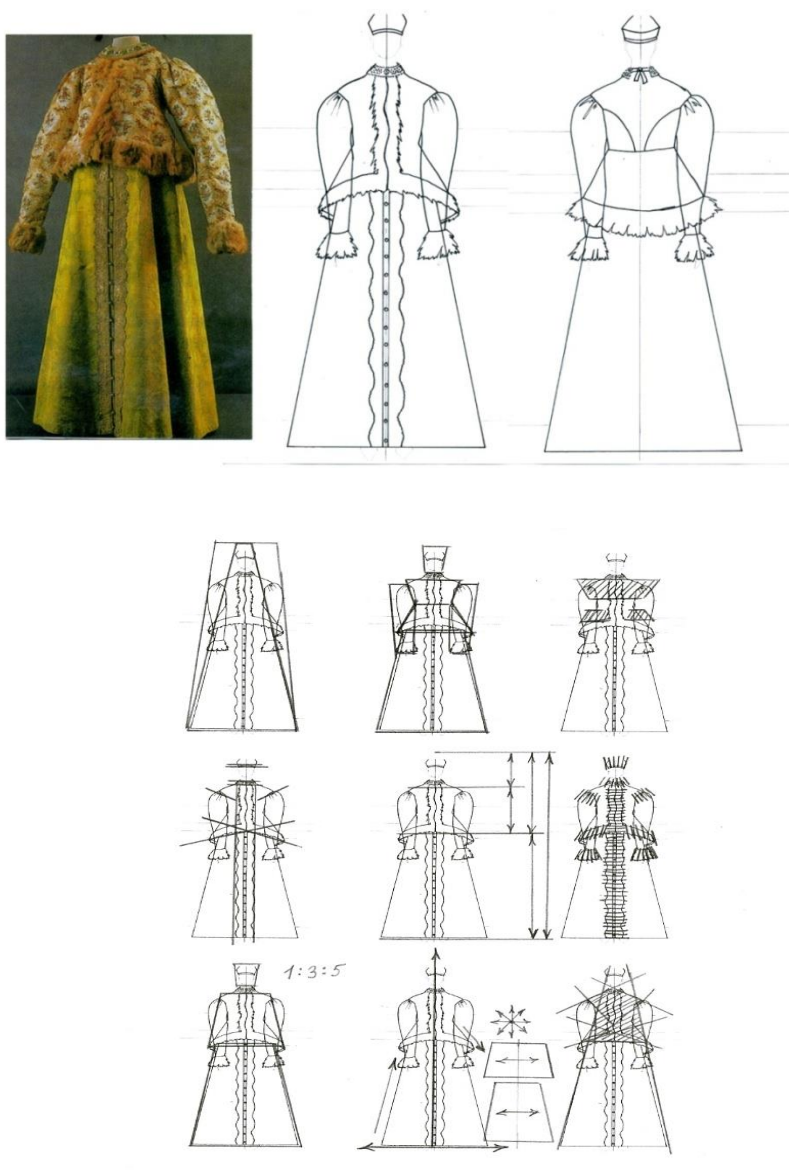

Рис. 1. Аналіз тектонічної структури історичного костюма (авторська розробка)

4. На основі результатів проведеного аналізу тектонічної побудови форми історичного костюма, виконується об'ємний макет з паперу, в якому повинні бути втілені результати досліджень його провідних тектонічних характеристик, використані знання та навички прийомів об'ємного формоутворення з плоских матеріалів (рис. 2.).

Рис. 2. Макет історичного костюма з паперу (авторська розробка)

5. Формуються стислі висновки з проведеної дослідницької роботи.

6. Наводиться перелік використаної наукової літератури.

Виконання студентами вищезазначеної курсової роботи дає можливість розширення практичних та теоретичних навичок самостійної наукової роботи з аналізу тектоніки форм костюма, а також властивостей форми і засобів її формоутворення. Курсова робота є однією з перших сходинок в самостійній програмі науково-дослідницької підготовки студентів в напрямку самостійної проектної діяльності.

Висновки

Науково-методичні розробки в напрямку дослідження тектоніки формоутворення костюма включено до проведення практичних занять та виконання дослідницької курсової роботи з дисципліни «Основи теорії формоутворення костюма», для студентів спеціальності «Дизайн», що надає можливості

відпрацювання та закріплення теоретичних та практичних навичок в роботі з об'ємно-просторовими структурами, а також вивченні художніх властивостей матеріалів, характеристик співрозмірності, врівноваженості та цілісності форми.

На основі представленої науково-методичної розробки викладач має можливість оптимального контролю та корегування ходу самостійної дослідницької роботи студентів, для того, щоб практичне виконання завдань курсової роботи набувало завершеної форми та реального практичного втілення в подальшій науково-дослідницькій роботі студентів, головною метою якої є підготовка кваліфікаційної роботи магістра.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2012

Анализ тектонической структуры исторического костюма, как составляющая самостоятельной исследовательской работы студентов

Николаева Т.И., Баранова А.И., Николаева Т.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

В статье представлены материалы исследований по вопросам усовершенствования методики преподавания дисциплины «Основы теории формообразования», для студентов второго курса специальности «Дизайн», по тематике курсовой работы «Анализ тектонической структуры исторического костюма», как составляющая сквозной научно-исследовательской работы студентов.

Ключевые слова: методика преподавания, анализ, тектоническая структура, исследовательская работа

The analysis of the tectonical structure of historical costume as a constituent of independent students research work

T. Nikolayeva, A. Baranova, T. Nikolaeva

The Kiev National University of Technologies and Design

The article presents the materials research on improving methods of teaching the discipline «The basic theory of morphogenesis» for second-year students Of the specialty «Design», of the course work «The analysis of the tectonical structure of historical costume» as a constituent of independent students research work.

Keywords: teaching methodology, analysis, tectonic structure, research